

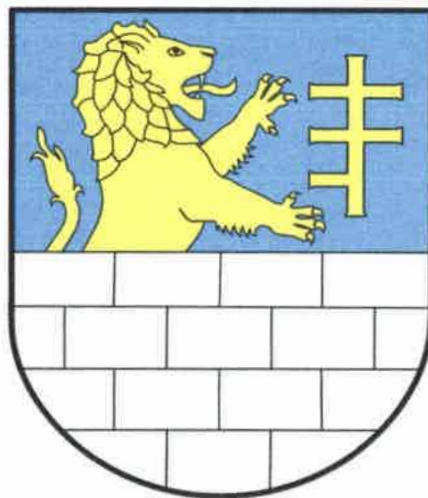
PROJEKT

Załącznik do Uchwały Nr.....

z dnia

Rady Miejskiej w Józefowie nad Wisłą

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Józefów nad Wisłą na lata 2026 - 2028

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE	3
II.	PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU	5
III.	DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO	5
IV.	ANALIZA SWOT	14
V.	ADRESACI PROGRAMU	16
VI.	CELE PROGRAMU.....	17
VII.	REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU	19
VIII.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	19
IX.	ZAKŁADANE REZULTATY PROGRAMU	20
X.	MONITORING.....	20
XI.	PODSUMOWANIE	21

I. WPROWADZENIE

Program Wspierania Rodziny w Gminie Józefów nad Wisłą na lata 2026-2028 powstał w oparciu i ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r. poz. 49). Program ten jest strategicznym dokumentem Gminy Józefów nad Wisłą opracowanym w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielania szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawowym założeniem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Józefów nad Wisłą na lata 2026 - 2028 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do prawidłowego funkcjonowania poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Działania realizowane w ramach programu będą skoncentrowane na dzieciach i całych rodzinach, również w sytuacjach, gdy dzieci zostaną umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Rodzina to podstawowe środowisko funkcjonowania i rozwoju dziecka, które powinno zapewnić mu bezpieczeństwo fizyczne i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na dziecko przekazując mu system wartości, tradycje, kształtując jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest też najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeżeli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Uzależnienie od alkoholu, uzależnienia behawioralne, przemoc domowa, niewydolność w pełnieniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodziny, którym często towarzyszy problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, czy zagrożenie bezdomnością. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, policji itp. Praca z rodziną powinna być połączona z jej własną aktywnością. Organizując różnorodne formy pomocy na rzecz rodziny wieloprotblemowej należy konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Podstawowym założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrót do domu. Dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie. Działania władz państwowych i samorządowych w takich sytuacjach określa ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Gmina Józefów nad Wisłą od kilku lat oferuje szeroki wachlarz usług na rzecz rodzin dotkniętych różnorakimi problemami i dysfunkcjami. Problemy występujące w rodzinie są często złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

1. Diagnoza sytuacji rodziny i najbliższego środowiska.
2. Analiza przyczyn pojawiających się kryzysów.
3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziców.
4. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej.
5. Dążenie do integracji i reintegracji rodziny.

Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, tj. uwzględniać zasoby własne rodziny, odbywać się przy jej aktywnym udziale oraz za jej zgodą. Powyższe oddziaływania pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji.

Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym trudności oraz sytuacje kryzysowe powinny świadczyć lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe oraz inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny. Ich działania powinny opierać się na zasadach wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Realizacja programu będzie odbywać się za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, przy wykorzystaniu jej własnych zasobów oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

II. PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny wynika z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025r. poz. 49), zgodnie z którym gmina zobowiązana jest również do tworzenia systemu opieki nad dzieckiem i rodziną.

Program będzie realizowany również w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 Nr 78 poz. 483),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r., poz.424),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r., poz.2151 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz.1939),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2025 r., poz. 1214),
- Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 1829),
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Józefów nad Wisłą na lata 2025 – 2030.

III. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

W oparciu o diagnozę środowiska lokalnego w kontekście problemów społecznych opracowano 3 letni gminny program wspierania rodziny na lata 2026 – 2028 r. Diagnoza została sporządzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, do której wykorzystano dane statystyczne GUS, materiały własne i sprawozdania. Program ukierunkowany jest na problemy rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych, określa cele i wyznacza kierunki działań, które pozwolą wzmocnić rolę i funkcję rodziny, jako naturalnego środowiska rozwoju dziecka.

Punktem wyjścia do określenia zadań Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie

nad Wisłą. Dla potrzeb opracowania niniejszego Programu zebrano m.in. informacje nt. liczby mieszkańców, ilości dzieci z terenu gminy umieszczonych w pieczy zastępczej, skali korzystania ze świadczeń pomocy społecznej a także innych świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą, sytuacji osób bezrobotnych.

Ludność Gminy Józefów nad Wisłą

Dane ogólnokrajowe dotyczące struktury społeczeństwa wskazują na postępujący proces jego starzenia. Podobną tendencję możemy zaobserwować wśród społeczności józefowskiej. W Gminie Józefów nad Wisłą od kilku lat obserwowany jest systematyczny, choć powolny spadek liczby mieszkańców. Wraz ze spadkiem liczby mieszkańców zachodzą niekorzystne zmiany w strukturze ludności. Problemem Gminy jest również ujemny przyrost naturalny, który oznacza, że więcej osób umiera w danym roku niż w tym samym roku się rodzi.

Tabela 1. Liczba ludności Gminy Józefów nad Wisłą i jej struktura według wieku latami 2022- 2024. **w**

Rok	2022	2023	2024
Ogółem	6 079	6 021	5 974
Kobiety	3 096	3 065	3 037
Mężczyźni	2 983	2 956	2 937

Źródło: Dane GUS

Tabela 2. Urodzenia i zgony w Gminie Józefów nad Wisłą w latach 2022- 2024.

Rok	2022	2023	2024
Urodzenia	47	39	28
Zgony	95	70	82
Przyrost naturalny	-48	-31	-54

Źródło: Dane GUS, UM Józefów nad Wisłą

Tabela 3. Statystyka mieszkańców według wieku w latach 2022-2024

Rok	2022	2023	2024
Wiek przedprodukcyjny 0-18lat	1 016	985	958
Wiek produkcyjny 19-59 lat	3 492	3 451	3 421
Wiek poprodukcyjny pow. 60 r. ż	1 571	1 585	1 595

Źródło: Dane GUS, UM Józefów nad Wisłą

Sytuacja osób bezrobotnych

Obszar województwa lubelskiego pod względem gospodarczym i ekonomicznym należy do regionów biednych i słabo rozwiniętych. Gmina Józefów nad Wisłą, jako część tego obszaru, boryka się z wieloma problemami społecznymi, z których na pierwszy plan wysuwa się zjawisko bezrobocia. Jest ono uważane za podstawową przyczynę pozostawania ludzi w sferze ubóstwa, narastania konfliktów wewnątrz rodziny, a także odpowiada za jej dezorganizację i powstawanie patologii społecznych, takich jak uzależnienia. Stopa bezrobocia notowana w powiecie opolskim od wielu lat utrzymuje się na poziomie znacznie wyższym od średniej w kraju, jak też średniej w województwie. Województwo lubelskie w porównaniu z innymi województwami w kraju zajmuje jedno z pierwszych miejsc pod względem stopy bezrobocia.

Tabela 4. Poziom bezrobocia w latach 2022-2024 w powiecie opolskim, w poszczególnych gminach.

LP	Gmina	Liczba bezrobotnych 2022		Liczba bezrobotnych 2023		Liczba bezrobotnych 2024	
		Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
1.	Chodel	191	103	193	103	203	107
2.	Józefów nad Wisłą	234	120	216	102	218	99
3.	Karczmiska	198	94	212	114	187	82
4.	Łaziska	130	74	114	57	122	62
5.	Opole Lubelskie	517	262	541	274	555	270
6.	Poniatowa	503	261	467	226	493	233
7.	Wilków	116	52	113	57	114	49

Źródło: GUS.

Tabela 5. Liczba osób zarejestrowanych w PUP –Opole Lubelskie z gminy Józefów nad Wisłą w 2024r.

Gmina Józefów nad Wisłą	Zarejestrowani bezrobotni					
	Razem	Kobiety	Do 25 roku życia	do 30 roku życia	Powyżej 50 roku życia	Długotrwale bezrobotni
	218	99	34	68	52	146

Źródło: PUP Opole Lubelskie

Dane statystyczne z trzech lat wskazują, że w ogólnej liczbie osób bezrobotnych w Gminie Józefów nad Wisłą ponad połowa, to osoby długotrwale bezrobotne - głównie mężczyźni. Na podstawie przedstawionych powyżej danych można wnioskować, iż bezrobocie w Gminie Józefów nad Wisłą dotyczy osób długotrwale pozostających bez pracy o niskim wykształceniu. Niepokojący jest fakt, iż tylko niewielki odsetek bezrobotnych uprawniony jest do pobierania zasiłku dla bezrobotnych, ponieważ sprzyja to degradacji społecznej i ubożeniu rodzin oraz rodzi zwiększone zapotrzebowanie na świadczenia socjalne. Ten fakt świadczyć może również o tym, że większość osób figurujących w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy to osoby rejestrowane po raz kolejny. Najbardziej zagrożoną grupą wykluczeniem społecznym to osoby młode w wieku 25-34 lata z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym oraz zasadniczym zawodowym.

Sytuacja panująca na rynku pracy ma ogromny wpływ na poziom życia społeczeństwa. W ciągu ostatnich lat system pomocy społecznej obejmował wsparciem mieszkańców Gminy Józefów nad Wisłą, wśród których jedna z najczęstszych przyczyn udzielania świadczeń społecznych było właśnie bezrobocie.

Główne powody przyznawania pomocy

Według definicji wskazanej w art. 6 pkt. 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (D.U. z 2025 r. poz.1214) rodzina określana jest jako „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Gminę Józefów nad Wisłą na potrzeby realizacji zadań pomocy społecznej podzielono na 3 rejony opiekuńcze, w których pracę z osobami i rodzinami wymagającymi wsparcia prowadzi 3 pracowników socjalnych. W zależności od rozeznanych w środowisku potrzeb, pomoc przyznawana jest w formie pieniężnej lub niepieniężnej, w tym rzeczowej lub usługowej. Z analiz danych sprawozdawczych prowadzonych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą wynika, że niezbędna jest praca w zakresie wsparcia rodzin z Gminy Józefów nad Wisłą na różnych płaszczyznach.

Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024 z wyszczególnieniem liczby posiadanych przez nich dzieci.

Tabela 6. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.

Rok	2022	2023	2024
Rodziny ogółem	104	107	142
o liczbie osób	55	52	70
1			
2	17	22	27
3	15	15	13
4	4	6	12
5	4	5	8
6 i więcej	9	7	12
w tym			
rodziny z dziećmi ogółem	21	26	38
o liczbie dzieci	5	8	8
1			
2	3	7	13
3	7	5	9
4	6	5	6
5	1	1	2
6	0	0	0
7 i więcej	0	0	0
Rodziny niepełne ogółem	6	13	14
o liczbie dzieci	2	5	3
1			
2	2	3	6
3	0	3	3
4 i więcej	2	2	2
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	13	18	18

Źródło: Dane OPS w Józefowie nad Wisłą

Poniżej przedstawiono zakres udzielanego wsparcia w podziale na poszczególne kategorie.

Tabela 7. Powody przyznanego wsparcia udzielanego przez OPS w latach 2022-2024.

Rok	2022	2023	2024
Ubóstwo	49	46	49
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	1	0	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	14	17	19
W tym: Wielodzietność	9	9	10
Bezrobocie	27	30	36
Niepełnosprawność	28	33	32
Długotrwała lub ciężka choroba	40	34	34
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	5	5	4
W tym: Rodziny niepełne	1	2	0
Rodziny wielodzietne	0	0	1
Przemoc w rodzinie	1	3	3
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0
Alkoholizm	13	22	15
Narkomania	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	1	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	1	38
Sytuacja kryzysowa	0	0	1
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0

Źródło: OPS w Józefowie nad Wisłą

Tabela 8. Liczba świadczeń udzielonych osobom i rodzinom ze względu na formę otrzymanej pomocy w roku 2024

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń
Świadczenia niepieniężne	4 498
Świadczenia pieniężne	582

Źródło: Dane OPS w Józefowie nad Wisłą

Szereg przeprowadzonych badań potwierdza, że stan zdrowia dzieci, uzależniony jest od prawidłowego odżywiania. Wszystkie dzieci objęte wychowaniem i edukacją od przedszkola do szkoły ponadpodstawowej z rodzin, których dochód nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego ustawą o pomocy społecznej, mają możliwość korzystania z ciepłych posiłków w ramach programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Tabela 10. Liczba dzieci - uczniów dożywianych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą w latach 2022-2024 z Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”

Rok	2022	2023	2024
Liczba dzieci dożywianych w szkole	24	36	55

Źródło: Dane z OPS Józefów nad Wisłą.

Gmina Józefów nad Wisłą podjęła współpracę z organizacjami pozarządowymi w realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebujących.

Pracownicy socjalni w 2024 r. wydali 86 skierowań do Programu. Objętych w/w wsparciem zostało 215 osób z terenu Gminy Józefów nad Wisłą. Realizatorami pomocy była Ochotnicza Straż Pożarna w Józefowie nad Wisłą we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą oraz Chrześcijańska Służba Charytatywna Filia Opole Lubelskie. Straż Pożarna w Józefowie nad Wisłą we współpracy z Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą wydała dla 117 osób 4 874,22 kg żywności.

Jak wynika z powyższej analizy główną przyczyną trudności w funkcjonowaniu rodzin jest ubóstwo, które spowodowane jest wysokim bezrobociem i niepełnosprawnością, a także bezradnością w sprawach opiekuńczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego.

Pieczna zastępcza

W sytuacji, gdy rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub te prawa zostają im ograniczone, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej poprzez umieszczenie go poza rodziną biologiczną.

Gmina Józefów nad Wisłą opłaca pobyt dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej dla:

- w roku 2022 - 6 dzieci (z 3 rodzin) w rodzinach zastępczych i dla 1 dziecka (z 1 rodziny) w Rodzinnym Domu Dziecka,
- w roku 2023 - 6 dzieci (z 3 rodzin) w rodzinach zastępczych,
- w roku 2024- 6 dzieci (z 4 rodzin) w rodzinach zastępczych .

Rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka zapewniają dzieciom całodobową opiekę i wychowanie, jednak pobyt w nich jest jedynie tymczasowy. Aby zapobiegać sytuacjom, w których dzieci należy odebrać z ich naturalnego środowiska rodzinie zostaje przydzielony asystent rodziny. W Gminie Józefów nad Wisłą od 2014 r. zatrudniony jest jeden asystent rodziny.

Głównym celem współpracy z rodziną jest:

- wsparcie rodzin dysfunkcyjnych w przewyżczeniu codziennych trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci,
- doprowadzenie do osiągnięcia stabilizacji życiowej rodziny, aby dzieci uniknęły umieszczenia w placówkach opiekuńczych i rodzinach zastępczych.

Tabela 9. liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny w roku 2024

liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny	ogółem	4
	zobowiązane przez sąd	2
liczba rodzin objęta wsparciem asystenta rodziny	do 6 miesięcy	2
	powyżej 12 miesięcy	2
liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę	ze względu na osiągnięte efekty	0
	ze względu na zaprzestanie współpracy	0

Źródło: Dane z OPS Józefów nad Wisłą

Świadczenia rodzinne

Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą poza przyznawaniem świadczeń z pomocy społecznej, realizuje również zadania wynikające z ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. System świadczeń rodzinnych stanowi wsparcie dla rodzin gorzej usytuowanych oraz w sytuacji, kiedy w rodzinie znajduje się osoba niepełnosprawna wymagająca opieki i pomocy. Natomiast świadczenia alimentacyjne są formą pomocy państwa dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, które nie mają możliwości wyegzekwowania alimentów od dłużnika – najczęściej ojca dziecka. Świadczenia przyznawane w ramach obu wymienionych systemów mają charakter pomocy materialnej, a więc wpływają korzystnie na sytuację ekonomiczną osób i rodzin uprawnionych do ich otrzymywania.

Skalę udzielanego w latach 2022-2024 wsparcia przedstawiono w dwóch poniższych tabelach.

Tabela 11. Liczba przyznanych świadczeń rodzinnych w latach 2022-2024.

Rok	2022	2023	2024
Liczba rodzin pobierających świadczenia rodzinne	261	246	148
Liczba rodzin pobierających zasiłek rodzinny	242	193	123
Na 1 dziecko	102	62	46
Na 2 dzieci	87	79	45
Na 3 dzieci	40	39	19
Na 4 i więcej dzieci	13	13	13

Źródło: Dane z OPS Józefów nad Wisłą.

Tabela 12. Liczba przyznanych świadczeń z FA w latach 2022-2024.

Rok	2022	2023	2024
Liczba rodzin otrzymujących świadczenia z funduszu alimentacyjnego	39	29	21
Liczba świadczeń wypłaconych z FA	588	458	410

Źródło: Dane z OPS Józefów nad Wisłą.

IV. ANALIZA SWOT

Istotnym elementem diagnozy środowiska rodzin z dziećmi jest analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny. Analiza strategiczna polega na ocenie tych wszystkich elementów stanu istniejącego, które zostały rozpoznane. Głównie skupia się ona na odpowiedzi na pytania:

- czy stanowią one silną, czy słabą stronę, tzn. czy są czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym pożądany rozwój?
- jakie szanse lub zagrożenia dla gminy płyną z jego kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza sporządzonej kombinacji tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza strategiczna obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu ich opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala nam ukierunkować działania w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

Mocne strony	Słabe strony
• poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym, • doświadczenie i wiedza we wsparciu rodziny pracowników OPS odpowiedzialnych za realizację wsparcia, • znajomość zasobów środowiska lokalnego przez pracowników OPS, • funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ; • powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych realizujących indywidualny plan pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową,	• brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia, • stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych, • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucenie autorytetu szkoły, nauczyciela, • brak wystarczających środków na poszerzenie oferty wsparcia rodziny, • małe zaangażowanie organizacji pozarządowych i ich brak, do działań wspierających procesy wychowawcze w rodzinie, • ograniczone możliwości bezpłatnej oferty wsparcia i organizacji czasu

• działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; • działalność Punktu Konsultacyjnego w Ośrodku Pomocy Społecznej - dostępność do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego, • rozwinięta sieć instytucji wspierających rodzinę: OPS, Urząd Miasta, Gminne Centrum Kultury, Klub Dziecięcy , Placówki oświatowe, ośrodki zdrowia, PCPR, Sąd Rejonowy, Kuratorzy, Policja, • zatrudnianie Asystenta Rodziny pozwalające na poprawę stanu emocjonalnego, zwiększenie kompetencji społecznych i rodzicielskich oraz nabycie umiejętności rozwiązywania problemów przez rodzinę	wolnego dla dzieci i młodzieży, brak świetlic środowiskowych , • rosnące potrzeby w zakresie poradnictwa rodzinnego, wsparcia środowiskowego • trudne warunki mieszkaniowe rodzin, • brak rodzin wspierających, • nadmierne obciążenie pracą administracyjną pracowników instytucji pomocowych, • niedostateczne promowanie dobrych praktyk w zakresie wspierania rodziny.
Szanse	Zagrożenia
• wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę, • Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych, • wzrost świadomości dotyczącej wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo- wychowawczych przez rodziny,	• zanik więzi i tradycji rodzinnych, rozpad związków i rodzin, (rozwoły, separacje, wyjazdy zagranicze istnienie zjawisk patologicznych (alkoholizm, narkomania i inne uzależnienia behawioralne , przemoc domowa) • wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc rówieśnicza, cyberprzemoc,

• wzrost świadomości i umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia, • edukacja rodziców , w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, właściwej komunikacji interpersonalnej, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością, zarządzaniem budżetem domowym, • możliwość pozyskania środków zewnętrznych, • możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi,	• zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców, • wzrost kosztów utrzymania rodzin. • starzenie się społeczeństwa, • zanik autorytetów, kryzys wartości rodzinnych, • zmiany zachodzące wewnątrz struktury rodziny, rozluźnienie więzi rodzinnych, • zanik kontaktów bezpośrednich między ludźmi na rzecz pośrednich tj. internetowych, telefonicznych itp., • bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów, brak świadomości tych problemów,
---	--

V. ADRESACI PROGRAMU

Odbiorcami Programu są rodziny zamieszkałe na terenie Gminy Józefów nad Wisłą wychowujące dzieci i przeżywające różnego rodzaju trudności, których same nie mogą pokonać, a także rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej i wyrażają chęć współpracy na rzecz odzyskania opieki nad dzieckiem i powrotu do domu rodzinnego. Niniejszy program adresowany jest więc w szczególności do:

- rodzin przeżywających trudności w sferze opiekuńczo- wychowawczej,
- rodzin, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej,
- rodzin zagrożonych kryzysem, tj. m.in. rodzin żyjących w ubóstwie, niezaradnych życiowo, z występującą przemocą domową oraz w innych sytuacjach kryzysowych np. alienacji rodzicielskiej,
- dzieci i młodzieży zagrożonych niedostosowaniem społecznym,
- przedstawicieli instytucji, organizacji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodziny.

VI. CELE PROGRAMU

Cel główny :

Tworzenie warunków sprzyjających wspieraniu rodziny i jej prawidłowego funkcjonowania w środowisku.

Cele szczegółowe:

1. Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych.
2. Wsparcie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu.
3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniu już istniejących.
4. Inicjowanie i rozwój różnorodnych działań na rzecz dzieci i młodzieży.

Sposoby realizacji celów szczegółowych:

Cel szczegółowy nr 1.		
Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych		
Lp.	Działania	Terminy
1.	Kształtowanie u rodziców właściwych postaw wychowawczych zgodnie z normami i wartościami społecznymi.	2026-2028
2.	Objęcie dzieci indywidualnym wsparciem psychologicznym i pedagogicznym.	2026-2028
3.	Kierowanie osób uzależnionych na leczenie za pośrednictwem Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	2026-2028
4.	Działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie skierowane do potencjalnych sprawców przemocy domowej.	2026-2028
5.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dziecka.	2026-2028
6.	Wsparcie asystenta rodziny dla kobiet w ciąży i rodzin w ramach realizacji programu „Za życiem”.	2026-2028

Cel szczegółowy nr 2. Wsparcie rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu		
Lp.	Działania	Terminy
1.	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i świadczeń z funduszu alimentacyjnego	2026-2028
2.	Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia ze strony asystenta rodziny	2026-2028
3.	Poradnictwo i praca socjalna świadczona przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą	2026-2028
4.	Udzielanie pomocy w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób i rodzin w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028	2026-2028
5.	Udział w przekazywaniu żywności rodzinom w trudnej sytuacji materialnej	2026-2028
6.	Udzielanie dzieciom i młodzieży z rodzin dotkniętych ubóstwem stypendiów i zasiłków szkolnych	2026-2028
7.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów Burmistrza Józefowa nad Wisłą za wybitne osiągnięcia w nauce, artystyczne i sportowe.	2026-2028
8.	Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych	2026-2028

Cel szczegółowy nr 3. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywaniu już istniejących		
L.p.	Działania	Terminy
1.	Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, Ośrodka Pomocy Społecznej, sądów, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz innych instytucji	2026-2028
2.	Stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, jednostka realizująca zadania z zakresu pieczy zastępczej.	2026-2028

3.	Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych. asystenta rodziny oraz innych specjalistów).	2026-2028
4.	Zapewnienia dostępności do poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o dostępnej pomocy.	2024-2026

Cel szczegółowy nr 4.		
Inicjowanie i rozwój różnorodnych działań na rzecz dzieci i młodzieży		
L.p.	Działania	Terminy
1.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych skierowanych bezpośrednio do rodziców i dzieci, terapeutycznych i psychoedukacyjnych	2026-2028
2.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży w formie kolonii, zimowisk, wycieczek, wyjazdów , spotkań, imprez, itp.	2026-2028

VI. REALIZATORZY I PARTNERZY PROGRAMU

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą,
- Urząd Miasta w Józefowie nad Wisłą,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Józefowie nad Wisłą,
- Zespół Interdyscyplinarny w Józefowie nad Wisłą,
- Gminne Centrum Kultury w Józefowie nad Wisłą,
- Klub Dziecięcy w Józefowie nad Wisłą,
- Placówki oświatowe z terenu Gminy Józefów nad Wisłą,
- Placówki ochrony zdrowia z terenu Gminy Józefów nad Wisłą,
- Sąd Rejonowy w Opolu Lubelskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich, kuratorzy sądowi zawodowi i społeczni,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu Lubelskim z Siedzibą w Poniatowej,
- Komenda Powiatowa Policji w Opolu Lubelskim,
- organizacje pozarządowe.
- Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania trzyletniego gminnego Programu Wspierania Rodziny będą realizowane i wdrażane etapowo zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi Gminy Józefów nad Wisłą.

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2026 -2028 będą środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w ustawach:

- z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”,

oraz środki pozyskane na zadania związane z realizacją programu w formie: dotacji celowych z budżetu państwa, dotacji na realizację rządowych programów: wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej dla rodzi wielodzietnych i innych a także środków unijnych.

VIII. ZAKŁADANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny ma na celu uświadomienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, że ich sytuacja nie musi być trwała. Spodziewane efekty realizacji Programu obejmują:

- 1) poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- 2) ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami , uzależnieniami,
- 3) wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego,
- 4) powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodzin biologicznych,
- 5) podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych,
- 6) rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

IX. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny w Gminie Józefowie nad Wisłą na lata 2026– 2028 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Józefowie nad Wisłą.

W ramach jego realizacji gromadzone będą informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie. Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami, stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny.

Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji rodzin i dzieci, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci.

Wskaźniki osiągnięcia poszczególnych celów :

- 1) Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej ,
- 2) Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i funduszu alimentacyjnego,
- 3) Liczba rodzin doświadczających przemocy domowej,
- 4) Liczba rodzin objętych asystentem rodziny,
- 5) Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- 6) Liczba dzieci powracających z systemu pieczy zastępczej do rodzin naturalnych,
- 7) Liczba dzieci korzystających z Rządowego Programu „Posiłek w szkole i w domu”,
- 8) Liczba udzielonych stypendiów o charakterze socjalnym,
- 9) Liczba rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi objętymi pracą socjalną,
- 10) Liczba osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego,
- 11) Liczba osób uczestniczących w konferencjach, szkoleniach,
- 12) Liczba zrealizowanych projektów/programów oraz kwota wydatkowana na realizację.
- 13) Kwota wydatkowana przez Gminę na koszty utrzymania dzieci w systemie pieczy zastępczej;
- 14) Kwota wydatkowana na pomoc społeczną skierowaną do rodzin wychowujących dzieci, w formie posiłku w szkole i innych wydatków na rzecz rodzin z dziećmi.

X. PODSUMOWANIE

Program Wspierania Rodziny zakłada tworzenie optymalnych warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin na terenie Gminy Józefów nad Wisłą oraz poprawy jakości ich życia. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, a rodzinie

w pierwszej kolejności będą stwarzane możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami przy wykorzystaniu własnych umiejętności. Wsparcie instytucjonalne będzie zapewnione w sytuacji, gdy rodzina będzie musiała zmierzyć się z problemami, których nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać.

Zadania wynikające z Programu realizowane będą zgodnie z zasadą pomocniczości i z uwzględnieniem podmiotowości dzieci i rodziny. Rodzina wypełniając swoją funkcję, zwłaszcza wychowawczą wpływa na rozwój emocjonalny i intelektualny młodego pokolenia. Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiece nad dzieckiem i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej w każdej sferze.

Ważnym elementem powodzenia w zakresie realizacji programu jest ścisła współpraca instytucji i podejmowanie skoordynowanych działań na rzecz rodzin z terenu Gminy Józefów nad Wisłą.